

METSÄINEN PERINTÖ

Ajat muuttuvat, ihmiset muuttuvat, maailma muuttuu. Muutos jännittää ja innostaa, mutta yhtä lailla muutos voi myös ahdistaa. Usein muutoksen omaksuttavuuden ja hyväksytävyyden aste riippuu sen nopeudesta, siitä kuinka muutoksen pyörteissä pinnistelijä kykenee pysymään vauhdissa mukana. Kuten niin moniaalla, luonnossa ja metsissä vallankin, muutos on tätä nykyä usein myrskyisin mahdollinen: vain lojuvat riekaleet jäävät muistuttamaan menneestä, metsän ajattomuudesta. Tulevaisuutta ei enää näy, ei tunnu, ei niin kuin jatkumon vielä hetkeä aiemmin jäsentäneessä läsnäolossa.

Mutta on myös olemassa metsäisiä kolkkia, jonne kaiken pyyhkäisevillä ja mitätöivillä muutoksilla ei ole asiaa, jossa muutos yhä merkitsee kasvavia ja lahoavia puita, kasvien ja eläinten ja sienten syntymiä ja kuolemia, elämän kiertoa onniseen ja onnettomuusiin – tulevaisuutta ja menneisyyttä samassa ajassa. Enää vain suojeltuna metsällä on tähän mahdollisuus, ilman horisontin pimentävää hävityksen uhkaa. Suojelu antaa siksi mahdollisuuden paitsi metsän asukeille, myös toivolle. Rauhoitettu metsä edustaa samanaikaisesti niin arvokkainta pysyvyyttä kuin luonnollisinta muutostakin.

Vaikka harvoista luonnonmetsän palasista joudutaankin jatkuvasti käymään kilpaa niiden loppua – lyhytaikaista hyötymistä – kaavailevien tahojen kanssa, arvokkaita metsiä yhä löytyy ja niitä kyetään suojelemaan. Mutta tämä ei onnistuisi ilman metsien ystävien jatkuvaa tukea.

Menneet vuodet Luonnonperintösäätiön tuen vahvistamisessa ovat mahdollistaneet yhä useampien metsäalueiden rauhoittamisen. Viime vuonna suojaan pääsi enemmän alueita kuin koskaan aiempina vuosina. Tästä kiitos kuuluu

oleellisesti teille, ikimetsän ystäville. Jokainen tukija ja kaikki tuki auttavat metsiä siinä, mikä niille kuuluu: metsäisen perinnön säilyttämisessä – ilman toiminnan pysyviä tukijoita ja säännöllisiä lahjoituksia säätiön suojelutoiminta ei voisi jatkua. Hyvää metsien suojelun vuotta 2011 toivottaen, menneistä vuosista kiittäen,

HARRI KUOKKANEN

väistynyt puheenjohtaja
Ikimetsän ystävä ry

IKIMETSÄN YSTÄVÄT RY JÄSENTIEDOTE 1/2011

Näe metsä puilta (osa 3)

Edellisissä jäsenkirjessä olemme käsitelleet luonnontilaisen metsän kriiteerejä. Jatketaan käsittelyä ja etsitään metsästä ihmistoimien jälkiä, joista puiden kaataminen ja istuttaminen on vain yksi esimerkki. Roskat ja jätteet ovat helpoin ihmisen välinpitämättömyydeksi tunnistettava ongelma metsissä. Roskista ei kuitenkaan yleensä ole haittaa niiden pois korjaamisen jälkeen, mikäli kyseessä ei ole ongelmajätteet, kuten öljyt ja liuottimet.

Mitähän muuta ihmisestä metsään jää? Tiet, joita Suomessa risteilee väkimäärään suhteutettuna enemmän kuin tarpeeksi. Tie on helppo tunnistaa maastossa, sillä se rikkoo metsän yhtenäisyyttä ja lisää metsän käyttöä monesti ikävällä tapaa kuten metsäteiden varsiin ilmestyneinä roskina. Metsän sisällä ajourien havaitseminen voi olla hankalampaa. Mikäli uraa ei heti erota, ei se myöskään ole ratkaiseva ongelma metsälle. Toisinaan koneiden jäljet voivat olla niin syviä, että ne muistuttavat enemmän oja kuin liikenneuria. Tästä päästäänkin yhteen luonnonmetsän tärkeään piirteeseen – vesitalouden luonnontilaisuuteen.

Vesitaloudella tarkoitetaan sitä miten metsään tulee vettä, miten vesi liikkuu metsässä ja miten se sieltä poistuu. Ihmisen toimet muuttavat tätä. Ojat, purojen perkaamiset, lähteiden valjastamiset ovat nykypäivää suomalaisissa metsissä. Ihmisen tekemän ojan tunnistaa sen viivasuorasta olemuksesta, mahdollisista ojanpenkoille kammetuista kivistä ja maamättäistä.

Ojat kuivattavat metsää ja muuttavat näin sen kasvuolosuhteita. Peratuissa puroissa ei ole lahoppuuta, kivenkoloja hyönteisten, kasvien ja toisinaan kalojen kuten purotaminen elinpaikoiksi. Sama pätee valjastettuihin lähteisiin. Lähteen ympärille on voitu tuoda kaivonrengas tai se on muuten rakenteilla valjastettu.

Muutokset vesitaloudessa voidaan palauttaa

Luonnonperintösäätiön Harjun suojelualueella Lopella näin on tehty. Kyseistä metsää kuivatnut oja padottiin. Lähemmin tarkasteltuna metsästä löytyi myös pieni luonnontilainen lähde, jonka olemassa olon patoaminen saattaa samalla turvata.

Vesitalouden palautuminen on hidasta, mutta ennallistamisen pitkän aikavälin vaikutukset voivat olla suuria. Esimerkiksi vesistöä rehevöittävien ravinteiden ja vettä värjäävien humusainemäärien määrä vähenee kun oja padotaan.

Vesitalouden palauttaminen ei aina ole helppoa. Muun muassa lähteet ovat herkkiä muutoksille ja kunnostamisen yhteydessä lähde voi pahimmassa tapauksessa kuivua. Vesitalouden ennallistamistyöt vaativat myös erilaisia lupia. Rajusti ojitettujen kohteiden palauttaminen voi olla liian työlästä tai kallista saavutettaviin hyötyihin nähden. Luonnonperintösäätiöllä on kuitenkin pitkä kokemus alueiden arvioinnissa, joten askarruttavatkin kohteet kannattaa ilmoittaa säätiölle, mikäli puuston puolesta metsä on arvokas; vesitalouden ennallistaminen ei säätiötä pelota, kunhan kustannukset pysyvät kohtuullisina.

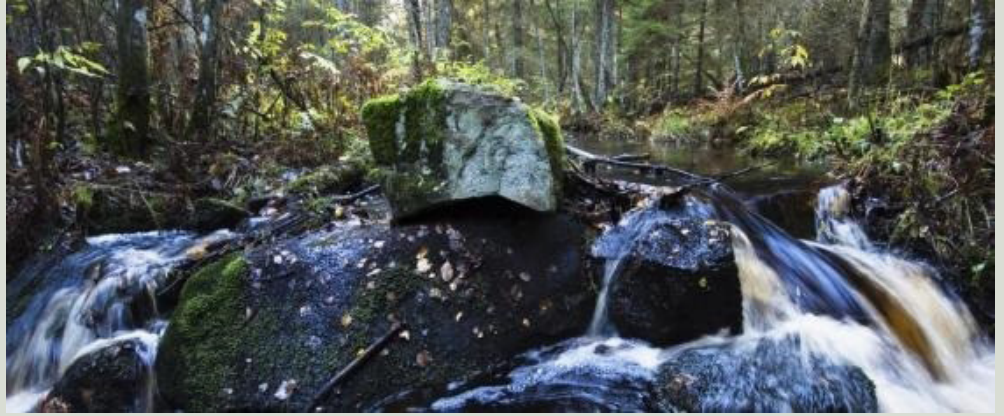
Metsään mars!

Ikimetsän ystävien jäsenillä on mahdollisuus ryhtyä Luonnonperintösäätiön suojelukohteelle metsänvartijaksi. Toiminta on vapaaehtoista ja talkoohenkistä. Vartijan toimeen kuuluu vuosittainen käynti suojelualueella. Retkeltä raportoidaan lyhyesti mitä kohteelle kuuluu. Raportissa voi kertoa oman kiinnostuksensa mukaan havainnoistaan.

Vartija voi ajan ja taitojensa puitteissa pitää silmällä suojelukohteen ympäristössä tapahtuvia toimia, esim. myyntiin tulevia metsiä, kaavoitus-suunnitelmia ja hakkuita. Vaikka suojelukohde on luonnonsuojelulain nojalla suojeltu, vaikuttavat ympäristön muutokset siihen: esimerkiksi vierestä hakattu metsä lisää tuulituhoja. Tuuli myös kuivattaa pienilmastoa ja vaikuttaa siten suojelukohteen lajistoon.

Luonnonperintösäätiön suojelualueiden määrä on kasvanut vauhdilla, minkä vuoksi metsänvartijatoimintaan kaivataan lisää vapaaehtoisia. Jos retkeilet muutenkin säätiön kohteilla, niin ryhdy rohkeasti vartijaksi. Vuosittainen tieto suojelualueen tapahtumista antaa hyvää tietoa kohteiden pitkän aikavälin kehittymisestä. Siksi kaikki havainnot ovat tärkeitä.

Ilmoitathan mahdollisuudestasi ryhtyä metsänvartijaksi Ikimetsän ystävien sihteerille. Yhteystiedot löytyy jäsenkirjeen alalaidasta.

Pentti Halenius: Ylimyllyn Koirajoki

METSÄKUULUMISIA MUUALTA

Lähde mukaan kevään tuloon, tarkkaile luontoa ja ilmoita havainnoistasi!

Luonto-Liiton Kevätseurannassa tutkitaan kevään edistymistä keväisten eläin- ja kasvilajien avulla. Tänä vuonna Kevätseurannan teemana on metsä. Lähde siis tarkkailemaan keväistä metsää uusin silmin ja avoimin aistein!

Kevätseurantaan voi osallistua kuka tahansa luonnosta kiinnostunut. Kaikkia seurantalajeja ei tarvitse tuntea, ja yksittäisetkin havainnot ovat arvokkaita. Havainnot 31.7. mennessä palauttaneiden kesken arvotaan lahjakortti Retkiaitaan.

Maria Hällfors
www.kevatseuranta.fi
www.facebook.com/kevatseuranta

Kuvaaja: Dirk Schneider, Limbergin metsänvartija

Säätiön kohteilta kaivataan lajitietoa

Mikäli hallitset jonkin lajiryhmän hyvin tai olet peräti luontokartoitusammattilainen, olet enemmän kuin tervetullut selvittämään, mitä lajeja säätiön metsissä asustelee. Pitkän aikavälin tiedot peruslajeista auttavat hahmottamaan suojelualueen tilaa ja sen kehittymistä, puhumattakaan tarkoista lajitiedoista mm. sienistä, hyönteisistä, kasveista ja niin edelleen. Kaikki tiedot ovat tervetulleita.

Keväällä voit myös yhdistää kevään seuraamisen luonnonhavainnointiin. Luonto-Liiton kevätseurannan teemana on tänä vuonna metsä, joten voit tehdä kevähavaintosi myös säätiön metsissä. Tiedot on jo vuosien ajalta tallennettu Luonnontieteellisen keskusmuseon tietokantaan, jota voidaan käyttää avuksi mm. lajien esiintymisen ja ilmastonmuutoksen havainnoinnissa. Muistathan vain ilmoittaa sekä Ikimetsän ystäville että Luonto-Liitolle havaintosi.

VUOSIKOKOUSKUTSU

Taas on aika katsoa yhdessä mitä on yhdistyksessämme edellisenä vuonna tapahtunut ja mitä tulee tänä vuonna tapahtumaan. Kokouksessa käsitellään sääntömääräisten asioiden lisäksi yhdistyksen tuleva järjestöstrategia. Ikimetsän ystävät ry:n vuosikokous pidetään jo perinteiseksi muodostuneessa paikassa eli **Tampereen Vanhan kirjastotalon musiikkisalissa 5. maaliskuuta klo 14.00**. Osoite Keskustori 4. Kokouksen päätteeksi on luvassa pieni-muotoinen musiikkiesitys.

Kerro Ikimetsän ystävien sihteerille mahdollisuutesi tehdä luontokartoituksia. Yhteystiedot löydät alla olevasta laatikosta.

Ikimetsän ystävät ry

Puheenjohtaja: Harri Kuokkanen
p. 040-751 7079
s-posti: harrikuokkanen@hotmail.com
Sihteeri: Mikko Sorjanen
p. 040-751 4654
s-posti: info@ikimetsanystavat.fi

Ikimetsän ystävät ry
c/o Mikko Sorjanen
Leivontaival 20 B 9
60200 Seinäjoki
www.ikimetsanystavat.fi
tilinumero: 553701-253906

Luonnonperintösäätiö

Toiminnanjohtaja
Anneli Jussila
p. 040-586 3950
s-posti: info@luonnonperintosaatio.fi
www.luonnonperintosaatio.fi
tilinumero: 549409-522493